

> Retouradres Postbus 1600 3800 BP Amersfoort

College van B&W van Gemeente Groningen
Loket bouwen en wonen
Postbus 7081
9701 JB Groningen

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

Datum 26 januari 2022
Betreft Aanvullend advies (WABO) omgevingsvergunning
rijksmonument: invulling voorschriften

Uw referentie
OVA 201972519

Onze referentie
1218389

Bijlagen
0

Naam Stadhuis
Adres Grote Markt 1
Postcode/plaats 9712HN/ Groningen
Gemeente/provincie Groningen/ Groningen
Monumentnummer 18466

Geacht college

Op 24 december 2021 vroeg u mij u te adviseren over de voorschriften opgenomen in de omgevingsvergunning van 14 juli 2020 (OVA-201972519) voor bovengenoemd rijksmonument.

Advies

Vanuit het oogpunt van de monumentale waarde adviseer ik u voor het behandelplan goed te keuren en hieraan de volgende voorschriften te verbinden:

- de conservering uit te voeren volgens het behandelplan;
- de conservering uit te voeren na afronding van de andere werkzaamheden,
- voorafgaand aan de uitvoering de proefopstelling te verwijderen en de 0-meting en de conditie voor dit deel van de beschilderde doeken te completeren;
- de overlappingsen van het doek niet weg of bij te snijden;
- een verduidelijking van de overeengekomen (gewijzigde) luchtdichte plafondconstructie voor te leggen met behoud van een minimale bevestiging en afstand tot de schildering;
- een voorstel voor een nieuw plafondconstructie voor te leggen ter plaatse van de schildering in de hal (vestibule) dan wel deze zichtbaar te laten als verwijzing naar deze tijdlaag en erkenning van de aanwezige waarde.

Aanbevelingen

- toezicht te houden op de (restauratie)kwaliteit van de conservering en het aanbrengen van een nieuw plafond. U kunt hiervoor gebruik maken van de uitvoeringsrichtlijnen van de gemeente Groningen ([ROEG](#)), [restauratieladder](#) en de [Uitvoeringsrichtlijnen](#) (URL) van de stichting ERM.

- voor een nieuw *adviesverzoek aan de RCE* gebruik te maken van de [Wegwijzer Advies Omgevingsvergunning](#)

Dit advies is gebaseerd op de [Uitgangspunten en overwegingen advisering gebouwde en groene rijksmonumenten](#). Hieronder licht ik toe hoe ik tot dit advies ben gekomen.

Opgave

De omgevingsvergunning voor de voorliggende opgave is reeds door u verleend onder nummer OVA 201972519. De opgave betreft een ingrijpende wijziging van het rijksmonument waarover ik heb geadviseerd onder nummer 133204. De voorschriften in dit advies in heeft u onderdeel gemaakt van de vergunning.

Het voorliggende verzoek komt voort uit een van de voorschriften, namelijk:

- een voorstel aan te leveren waaruit blijkt dat een uiterste inspanning is geleverd om de cultuurhistorische waarde van het totaalconcept van de kunstenaar R.W. van de Wint in de gang en de vestibule op de bel étage ter plekke (in situ) in stand te houden;

De opdrachtgever zet zich in om de schilderijen zo goed mogelijk in stand te houden, zij het dat ze wel uit het zicht verdwijnen. Het onzichtbaar in stand houden vraagt voldoende zorg voor:

- een goed toekomstig klimaat voor de beschilderde doeken;
- een minimale beschadiging van de beschilderde doeken als gevolg van de toe te voegen plafondconstructie;
- een goede technische staat van de beschilderde doeken door deze te *conserveren* met restauratiekwaliteit.

Voorafgaand aan dit verzoek heeft u eerder advies gevraagd (9 juli 2020) over de invulling van dit voorschrift aan de hand van een proefstelling. Deze proefstelling gaf inzicht in de mate van beschadiging en het toekomstig klimaat maar ging niet in op het conserveren van het beschilderde doek. De bevestiging blijft beperkt en het nieuwe plafond houdt afstand tot het doek. Naar aanleiding van het advies van de bouwfysici vraagt het toekomstig klimaat nog een wijziging van de constructie naar een luchtdichte situatie. Ik ben nog in afwachting van gewijzigde tekeningen.

Ook een plafondconstructie voor de vestibule is nog niet overlegd. De schildering in de vestibule vraagt een geheel andere constructie. Dit plafond is vlak en heeft een grote overspanning. Hierdoor zal de mate en wijze van bevestiging een grotere rol spelen in de beoordeling. Uit het behandelplan blijkt dat deze schildering technisch nog in goede staat verkeert. Vanuit instandhouding geef ik u in overweging deze schildering zichtbaar te houden. Dit is tevens een mooi gebaar naar de erfgenamen en een erkenning van waarde van het werk van deze kunstenaar.

In het belang van de invulling van het voorschrift vraag ik uw aandacht voor bovengenoemde ontbrekende informatie. Dit verzoek komt voort uit het voornemen voor het in goede technische staat brengen van de beschilderde doeken door deze te *conserveren* met restauratiekwaliteit.

Monumentale waarde

Zie advies 133204.

Ingrep

Ter verduidelijking van de ingreep zijn aangeleverd:

- omgevingsvergunning OVA201972519;
- adviezen RCE 133204 (31 maart 2020), aanvullend advies naar aanleiding van verzoek 26 mei 2020 (151152), aanvullend advies zonder referentie naar aanleiding van verzoek 9 juli 2020;
- *behandelingsvoorstel voor de conservering van de plafondschildering van Rudi van de Wint, stadhuis Groningen, Color & Conservation en Restauratieatelier (17 december 2021)*

Uit de aangeleverde stukken komen de volgende werkzaamheden naar voren:

- geen sloopwerkzaamheden;
- conserveren met restauratiekwaliteit:
  - o vuil verwijderen op de beschilderde doeken,
  - o verlijmen van openstaande naden met Plextol B500;
  - o documenteren: verslag leggen van handelingen en gebreken (vuil, sneeën), nummering en fotograferen van de beschilderde doeken.

Het voornemen is om geen sloopwerkzaamheden uit te voeren. Dat betekent dat het voornemen is de proefopstelling op de bel etage te handhaven. Daarmee kan niet het gehele beschilderde doek geconserveerd worden. Bovendien voldoet de proefopstelling niet aan de vereisten voor het toekomstige klimaat voor het beschilderde doek om deze in goede staat te houden. Om die reden adviseer ik de proefopstelling te verwijderen.

Het voornemen om het beschilderde doek te conserveren kan worden onderschreven. Het aangeleverde behandelplan geeft een o-meting van het beschilderde doek en de conditie. De voorgenomen werkzaamheden zijn terughoudend en beperken zich tot het behoedzaam verwijderen van stof en het dichtzetten van scheuren en of vastzetten van randen. De blazen en overlappingsen zijn tot stand gekomen na het aanbrengen van het doek en is geen schade die later is ontstaan. Om die reden vraagt dit geen nadere aanpak. De vergeelde lijmresten worden niet geretoucheerd. Ik adviseer dit behandelplan goed te keuren, uit te breiden voor alle delen van het beschilderde doek, ook ter plaatse van de proefopstelling en te hanteren voor de uitvoering.

Voor een effectieve uitvoering vraag ik uw aandacht voor een planning na de afronding van de andere werkzaamheden zodat er geen nieuwe vervuiling optreedt. Ook de het verwijderen van de proefopstelling en het completeren van de o-meting met de bijbehorende conditie is nodig voor de start van de uitvoering. Ik adviseer de (overlappingsen van de) doeken niet af- of bij te snijden.

Ter informatie geef ik u mee dat de RCE vanuit de afdeling kennis de restaurator zal vragen om monsters te nemen van de lijm en een aanvraag te doen bij de RCE om dit te laten analyseren op de aanwezige lijmkracht.

Vragen

Voor vragen over de inhoud van dit advies, kunt u contact opnemen met de contactpersoon die in het briefhoofd vermeld staat.

Onze referentie

1218389

Afschrift van het besluit

Ik verzoek u een afschrift van uw besluit, beide met bijbehorende stukken, op te sturen naar de minister van OCW, via het Omgevingsloket online of omgevingsvergunning@cultureelerfgoed.nl.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed,